

حظایر بهشت و جهنم

حظیره در لغت جایی است که دور آن را با شاخه های درخت دیواری درست کرده باشند و چهارپایان را در آن نگهداری کنند.

اما مراد ما از حظیره در این مطلب، هفت بهشت و هفت جهنم است که از شعاع بهشت و جهنم اصلی خلق شده و نسبت آنها به بهشت و جهنم اصلی، نسبت ذات به صفت است. لذا بهشت و جهنم اصلی، دار خلود بوده اما حظایر (برای ماحضین در ایمان و کفر اناسی) دار خلود نیست. و هر نعمت و نعمتی و هر راحتی و عذابی که موقتی باشد همه از حظایر است.

یعنی نعمات و خوشی های این دنیا و اعمال صالحه دنیایی از حظایر بهشت است و گرفتاری ها و زحمات این دنیا و اعمال بد از حظایر جهنم است، چنانکه پیامبر (ص) فرمودند **الْحَمَى حِظٌّ كُلُّ مُؤْمِنٍ مِنَ النَّارِ وَ حَمَى لَيْلَهُ تَكْفُرٌ خَطَايَا سَنَةٍ**، یعنی تب قسمت مؤمن از آتش جهنم است و تب یک شب گناهان یک سال را محو می کند، یا مثلاً بعضی میوه ها را مانند انار فرموده میوه بهشتی است یا آب های گرم طبیعی را فرموده اند از جهنم است. همچنین امور برزخ از حظایر است و خوفها و راحتی های عرصه قیامت از حظایر است چرا که همه موقتی است.

اما در آخرت هم مقامی است خارج از بهشت و جهنم اصلی، و آن جایی است برای هر کسی که از شعاع مؤمنین بوده و قابل بهشت رفتن است در آن سکنی میگزیند، که از جمله این افراد اجنه هستند، چرا که خداوند مؤمنین جن را از شعاع مؤمنین انس آفریده و کافرین جن را از سایه کافرین انس آفریده و درجه مؤمنین جن یک درجه از مؤمنین انس پایینتر و درجه کافرین جن یک درجه از کافرین انس بالاتر است و عقل جن از عقل انسان ضعیفتر است و تکلیفش کمتر و ثواب و عقابش کمتر.

پس اگر ثواب بدهند ثوابش نور ثواب انسان باید باشد چراکه خودش نور مومن انس است و اگر عقابش کنند باید عقابش سایه عقاب کافر باشد و از آن ضعیفتر باشد. و هیچگاه نور به رتبه منیر نخواهد رسید.

غیر از اجنه از جمله افرادی که در حظایر میمانند، ولدالنای است که خیری در او بوده و قابل آمرزش است، اما در بهشت اصلی جای نمیگیرد چرا که طینتش از بهشت اصلی نیست، و نطفه او از نفس اماره و اطاعت شیطان منعقد شده، و در احادیث فرموده اند که شیطان متلبس به پدر و مادر او میشود و اعضای خود را در اعضای ایشان میگذارد، لذا شیطان نکاح کرده و نطفه از شیطان است و آن ولد فرزند شیطان می باشد، لذا زنای از جنیان حساب میشود و با ایشان محشور خواهد شد و اگر احیاناً ایمان بیاورد با مؤمنین ایشان سکنا خواهد گزید. و از این است که امام صادق علیه السلام فرمودند: **إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى خَلَقَ الْجَنَّةَ طَاهِرَةً مُطَهَّرَةً فَلَا يَدْخُلُهَا إِلَّا مَنْ طَابَتْ وَلَدَتْهُ** یعنی خداوند تعالی بهشت را طاهر و مطهر آفریده پس داخل نمیشود در آن مگر کسی که پاک باشد ولادت او.

و همچنین است شرک شیطان، یعنی کسانی که هنگام انعقاد نطفه ایشان نام خداوند برده نشده یا نکاح را به بعضی از خیالات فاسد کرده باشند، البته رتبه ایشان از ولد الزنا بالاتر است و در اعلاای حظایر می باشند.

و از جمله کسانی که در حظایر میمانند کسانی هستند که در این دنیا تکلیف نداشته اند، مانند اطفال سقط شده، یا کسانی که اول تکلیف خود تا آخر عمر دیوانه بوده و آنی شعور نداشته اند. پس اگر در اصل وجود طیب بوده و در عالم ذر تکلیف را قبول کرده باشند و برای آنها شفיעی از اقربائشان نباشد، به حظایر بهشت میروند، چرا که بهشت اصلی صورت اعمال صالحه مؤمنین است، و این افراد چون عملی نداشته اند بهشتی برایشان حاصل نشده، و به فطرت اولیه خود که فطرت الله باشد میمانند. اما این کینونت ایشان نورانیت شرعیه را ندارد که به جنات صعود کند و ظلمانیت شرعیه هم ندارد که هبوط کند به جهنم پس میمانند در ظاهر ارض که مقام حظایر است.

و در احادیث وارد شده که روز قیامت آتشی به نام نار فلق را روشن می کنند و غیر مکلفین را امر می کنند که داخل آتش شو اگر داخل شد مومن است والا کافر پس اگر مومن شد در حظایر بهشت می رود و به نعمت حظایر منعم می شود (مگر آنکه شفاعتی ملحق به آن شود که به قوت آن نور صعود کند به جنات اصل، یعنی میتوانند به فضل شفاعت پدران و مادران و خویشان و غیر ایشان ملحق به آنها شوند.) و اگر کافر شد، به حظایر جهنم (ضحضاح) می رود، زیرا که در دنیا مکلف نشده و کفر او به حد کمال نرسیده بود.

و از جمله کسانی که در حظایر بهشت سکنی میشوند اصحاب اعرافند، که توضیح ایشان را باید در مطلبی جداگانه بنویسم چرا که تکمیل کننده مطلب **“نجات ابدی به حب و بغض است”** میباشد و

اما برخی از احادیثی که گواه این حظایر است عبارت است از:

1- علی بن ابراهیم آورده است از امام (ع) پرسیدند آیا جنیان مومن به بهشت می روند؟ فرمود: لا و لكن لله حظائر بین الجنة و النار یكون فیها مومنو الجن و فساق الشیعه (تفسیر قمی ص 624) فرمود: خیر ولی خداوند بین بهشت و جهنم حظیره هایی دارد که جنیان مومن و شیعیان فاسق آنجا سکونت دارند.

2- حمران میگوید که به امام صادق ع عرض کرد، سنیان عیبجویی ما می کنند و می گویند که تعجب کنید از گروهی که گمان می کنند که خدا بیرون می آورد قومی را از جهنم و آنها را از اهل بهشت می کند با اولیاء خود، پس حضرا فرمود أ مَا یَقْرَءُونَ قَوْلَ اللَّهِ تَبَارَكَ وَ تَعَالَى وَ مِنْ دُونِهِمَا جَنَّتَانِ إِنَّهَا جَنَّةُ دُونَ جَنَّةٍ وَ نَارُ دُونَ نَارٍ إِنَّهُمْ لَا یَسَاكُنُونَ أَوْلِیَاءَ اللَّهِ وَ قَالَ إِنَّ بَيْنَهُمَا وَ اللَّهِ مَنْزِلَةً. یعنی آیا نخوانده اند فرمایش خدای تبارک و تعالی را و من دونهما جنتان (پایین تر از آن دو بهشت، دو بهشت دیگر است). فرمودند آن بهشتی است پایین تر از بهشت و آتشی است دون از آتشی و آنها با اولیاء خدا در یک جا منزل نکنند و میان آن دو والله منزله ایست.

3- محمد بن عمران میگوید از امام صادق ع در مورد آیه وَ مِنْ دُونِهِمَا جَنَّتَانِ سوال کرد و حضرت فرمودند قَالَ خَضِرَاوَتَانِ فِي الدُّنْيَا یَأْكُلُ الْمُؤْمِنُونَ مِنْهَا - حَتَّى یَفْرُغُوا مِنَ الْحِسَابِ. یعنی دو بهشت سبزند در درجه ای پست که مومنان از آنها می خورند تا فارغ شوند از حساب.

و از این احادیث بسیار است که بیشتر آنها در تفسیر آیه وَ مِنْ دُونِهِمَا جَنَّتَانِ وارد شده و برای محققین قابل جستجو است.

اما حظایر جهنم که آن را ضحضاح میگویند (یعنی آبی که باعث غرق شدن نیست)، از سایه های طبقات جهنم خلق شده و جایگاه کافرین جن و مجانین کفار انس است و همچنین مؤمنین گناه کاری که مدتی در آن حظایر باید بسوزند تا پاک شوند.